

UiO : **Institutt for offentlig rett**

Det juridiske fakultet

**Introduksjon av andre studieår på masterprogrammet i
rettsvitenskap**

Studieårsansvarlig: Christoffer C. Eriksen

Velkommen til nye JUS2111!

- Ny fagsammensetning:
 - Statsforfatningsrett og folkerett som før
 - Internasjonale menneskerettigheter istedenfor EØS-rett
- Tradisjonelt pedagogisk opplegg supplert med:
 - Introduksjonskurs til offentligrettslige metode
 - Obligatorisk prosedyreøvelse i folkerett
 - Felles fakultetsoppgave
 - Praktikumsforelesning
 - Samordnet undervisning på tvers av fagene

Hvorfor nye fagsammensetning?

- Internasjonale menneskerettigheter er nært forbundet med statsforfatningsrett og folkerett
 - Menneskerettigheter er beskyttet både av Grunnloven og av folkerettslige traktater
 - Forbindelsene mellom det internasjonale menneskerettighetsvernet og statsforfatningsretten ble styrket etter 2014
 - Utvidelse av Grunnloven med menneskerettigheter som er vernet av internasjonale menneskerettighetstraktater .

Hvorfor nytt pedagogisk tilbud?

- Offentlig rett – et krevende fagfelt i spenninger mellom juss og politikk
- Evalueringer etterlyser:
 - tettere oppfølging og et bedre undervisningstilbud
 - mer øvelse i praktiske ferdigheter for jurister
- Våre tiltak:
 - Introduksjonskurs til offentligrettslige metode
 - Felles fakultetsoppgave på tvers av fagene
 - Praktikumsforelesning
 - Samordnet undervisning på tvers av fagene
 - Obligatorisk prosedyreøvelse i folkerett

Introduksjon til JUS2111

Uke 2

- Introduksjonsforelesning
- Introduksjonskurs i offentligrettslig metode

Introduksjon til JUS2111: Oversikt over forelesningen

- 1) Hva handler JUS2111 om?
- 2) Fellestrekk mellom JUS2111 og JUS2211
- 3) Hva er offentlig rett?
- 4) Forholdet til ex fac – rettsvitenskapelig variant
- 5) Nærmere om det pedagogiske opplegget

I. Hva handler statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter om?

I. Hva handler statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter om?

I. Hva handler statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter om?

I. Hva handler statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter om?

- Statsforfatningsrett
 - Hvilke grunnleggende rettsregler og prinsipper er den norske staten og rettssystemet bygget på?
 - Det rettslige forholdet mellom statsmaktene
 - Konstitusjonelt rettighetsvern
- Folkerett
 - Hvilke rettslige normer gjelder i forholdet mellom stater?
- Internasjonale menneskerettigheter
 - Hvilken rettsbeskyttelse har den enkelte i kraft av å være menneske, gjennom konvensjoner som Norge er part til, nasjonalt utformede rettsregler i Grunnloven og i ordinære lover?

I. Hva handler statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter om?

- Offentlig rett, ikke privatrett
 - Privatrett regulerer forholdet mellom mer eller mindre autonome og likestilte parter
 - Offentlig rett fastsetter grunnleggende regler for
 - staten, og forholdet mellom staten og borgerne
 - forholdet mellom stater, forholdet mellom stater og den enkelte, og internasjonale organisasjoners rettsforhold (FN, WTO, NATO mv,)

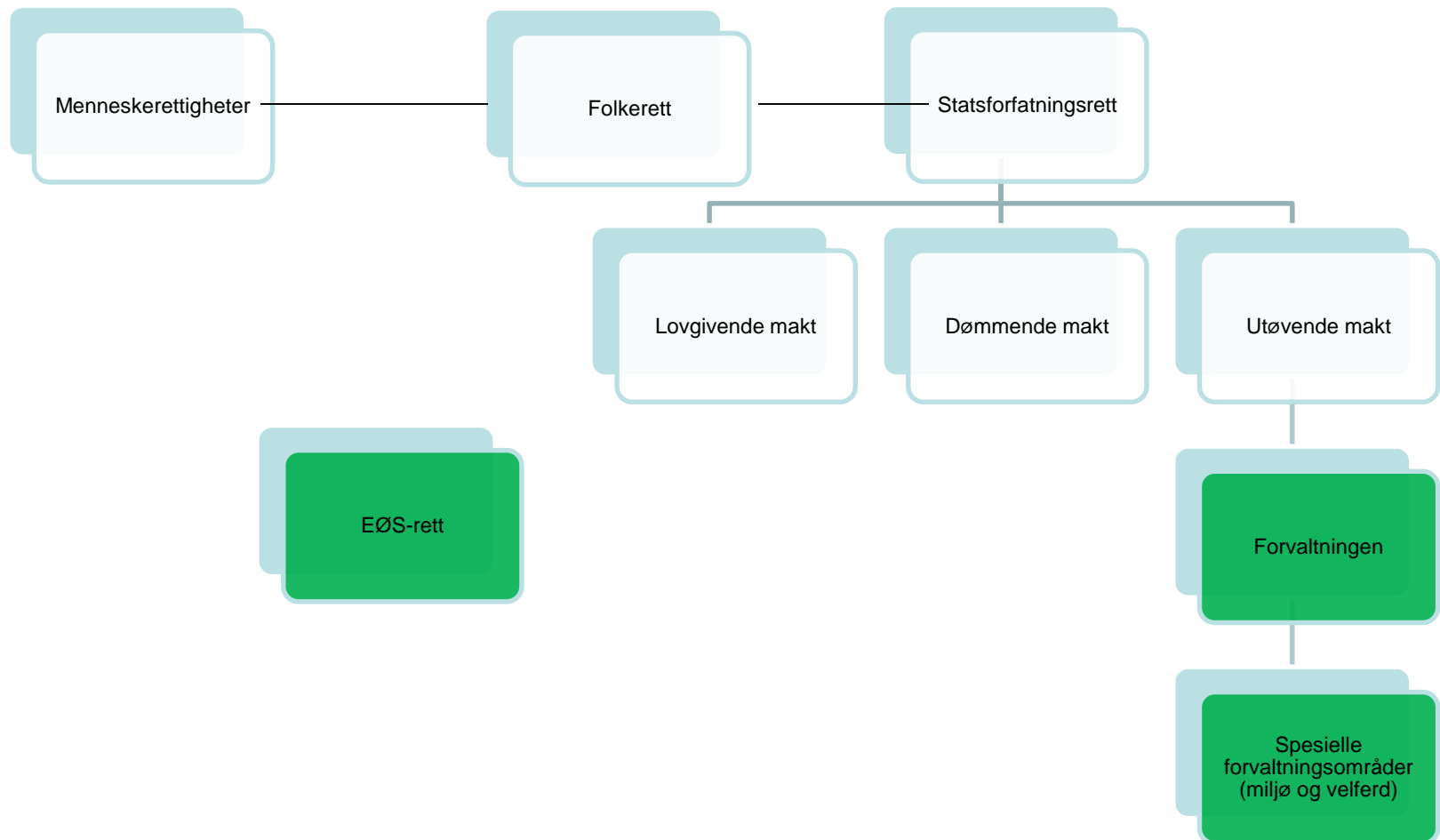
I. Hva er det statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter ikke handler om ?

- Offentligrettslige regler som gjelder
 - Den utøvende makt og forvaltningsapparatet (alminnelig forvaltningsrett)
 - Forvaltningen av spesielle områder som f. eks miljørett og velferdsrett (spesiell forvaltningsrett)
 - Norges forhold til EUs indre marked (EØS-rett)
 - Alminnelig forvaltningsrett, spesiell forvaltningsrett og EØS-rett er tema for JUS2211.

II. Forbindelser mellom JUS2111 og JUS2211

- Alminnelig forvaltningsrett bygger på statsforfatningsrett og generelle EØS-rettslige regler
- Spesiell forvaltningsrett som miljørett og velferdsrett bygger på statsforfatningsrett, menneskerettigheter og EØS-rett
- EØS-rett bygger på folkerett og statsforfatningsrett

II. Forbindelseslinjer mellom JUS2111 og JUS22211

III. Hva er offentlig rett?

- Om ordet «offentlig»: Noe som alle har adgang til, for åpne dører; som angår alle; som gjelder stat og kommune
 - Retten kan være «offentlig» på minst tre måter:
 - Rettsnormer som er etablert i offentlighet («prosesser som alle har adgang til; for åpne dører»)
 - Rettsnormer som gjelder alle i en offentlighet («som angår alle»)
 - Rettsnormer om offentlige myndigheter og deres forhold til private parter («som gjelder stat og kommune»)

«Hvem, hva, hvor» i offentlig rett

Hva er «offentlig myndighet»?

Hvem har offentlig myndighet?

Hvor er det offentlig myndighet?

Hva er offentlig myndighet?

- «Myndighet»
 - Navn på evne til å fastsette bindende normer (for seg selv eller andre) = kompetanse
 - Navn på bestemte organer (myndighetene)
- Myndighet forstått som kompetanse
 - Privat kompetanse: evne til å inngå avtaler, bestemme over egen eiendom, mv.
 - Offentlig kompetanse: evne til å fastsette bindende normer for andre basert på et særskilt rettslig grunnlag (traktat, grunnlov, lov, mv.)

Hvem har offentlig myndighet i Norge?

- Stortinget
 - Regjeringen og forvaltningen
 - Domstolene
-
- EFTAs overvåkningsorgan (ESA)
 - EFTA-domstolen
 - EUs organer?
 - FNs sikkerhetsråd?
 - Den internasjonale domstolen i Haag (ICJ)?
 - Den internasjonale straffedomstolen?
 - Verdens handelsorganisasjon (WTO) ?

Hvor finnes offentlig myndighet?

- Norge
 - Stortinget, Regjeringen og forvaltningen, tingrettene, lagmannsrettene og høyesterett
- Europa
 - EFTAs overvåkningsorgan (ESA)?, EFTA-domstolen?, EUs organer?
- Verden
 - FNs sikkerhetsråd?, Den internasjonale domstolen i Haag?, Den internasjonale straffedomstolen?, Verdens handelsorganisasjon (WTO) ?

Offentlig rett: rettsnormer om offentlige myndigheter og deres forhold til private parter

- Offentlig rett på nasjonalt, europeisk og globalt nivå?
 - Nasjonale, europeiske og globale rettsregler:
 - etablerer organer med offentlig myndighet
 - regulerer forholdet mellom organenes myndighet og andre
- Men sentrale forskjeller mellom offentlig rett på nasjonalt, europeisk og globalt nivå

Forskjeller mellom offentlig rett på ulike nivåer

- I konstitusjonelle demokratier (som Norge) er retten også «offentlig» - i den forstand at
 - offentligheten har mulighet til å delta i prosesser som leder frem til vedtakelse av lov og forskrift
 - retten etablerer rammer for offentlighetens deltakelse i lovgivnings- og forskriftsprosessen
- I hvilken forstand er europeiske og globale rettsregler «offentlige»?
 - Europaparlamentet deltar i utforming av nye EU-regler, men finnes det en europeisk offentlighet?

IV. Forholdet til ex fac

- Ex fac behandler blant annet:
 - Begrepet kompetanse (myndighet)
 - Forholdet mellom normer som regulerer kompetanse, og andre normkategorier (plikt- og kvalifikasjonsnormer)
 - Intern og ekstern kritikk
 - Hva menes med rettigheter?
 - Språk og logikk
 - Forholdet mellom retten og samfunnet

IV. Forholdet til ex fac

- Ex fac gir verktøy for å analysere
 - rettsnormer, og forskjeller mellom offentligrett og privatrett
 - rettigheter
 - juridisk språkbruk
 - svakheter i rettsoppfatninger og juridiske resonnementer ut i fra interne juridiske og allmenne akademiske standarder
 - forholdet mellom rett og samfunn

V. Det pedagogiske opplegget

- Fortsettelse av det vanlige pedagogiske opplegget:
 - Forelesninger, kurs , kursoppgave og PBL
- Supplert med nytt pedagogisk tilbud:
 - Introduksjonskurs til offentligrettslige metode
 - Obligatorisk prosedyreøvelse i folkerett
 - Felles fakultetsoppgave
 - Praktikumsforelesning
- Samordnet undervisning mellom statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter

Introduksjonskurs i offentligrettslig metode

- Nytt tilbud i uke 2
- Ta med PC, lovsamling og traktatsamling!
- Case basert opplegg
- 2 x 3 timer

Obligatorisk prosedyreøvelse i folkerett

- Foregår i fakultets rettssal
- Forutgående innlevering av prosesskrift
- Prosedyreøvelse i uke 16
- Nærmere informasjon kommer i folkerettsundervisning

Samordnet undervisning mellom statsforfatningsrett, folkerett og menneskerettigheter

Generell og
institusjonell del

Rettigheter

Prosedyreøvelse

Ferdighetsmål

- Bruke rettsreglene i offentligrettslige fag på forsvarlig vis
- Føre juridiske resonnementer basert på anerkjent metode
 - Oppdage hva rettsspørsmål går ut på,
 - Stille spørsmål klart og tydelig, og skille mellom spørsmål som ligner hverandre,
 - Ha vurderingsevne og selvstendighet til:
 - å drøfte løsningene på skisserte praktiske, konkrete problemer i samsvar med fagtradisjonen, og
 - å drøfte faktiske og mulige rettsregler i samsvar med de faglige tradisjonene for betenknings- og korte essays.
- Løse spørsmål som oppstår når ulike regelverk skal samvirke.
- Anvende kunnskap fra ex.fac. til å forstå retten og jussen i en filosofisk og rettsteoretisk sammenheng.

Hvilken kompetanse ønsker vi at dere sitter igjen med etter andre studieår?

- Det er et mål at dere skal ha kompetanse til å
 - arbeide med juridiske spørsmål i forvaltningsorganer og andre institusjoner,
 - arbeide i domstoler og advokatvirksomhet med offentligrettslige spørsmål
 - reflektere kritisk over det dere tilegner dere i de øvrige delene av studiet.

Litteratur - hovedlitteratur

- Hovedlitteraturen er for det alt vesentlige oppdatert og dekker læringskravene

Hvordan få best utbytte av fakultets tilbud?

- Still forberedt til forelesninger og kurs!
 - Forberedelse til forelesninger
 - Lese hovedlitteratur, dommer og/eller forelesningsdisposisjoner **før** forelesninger?
 - Forberedelse til kurs
 - Aktive studier av relevant litteratur, dommer, lovtekster, og traktater **før** kursundervisning!
- Skriv kursoppgavene og fakultetsoppgaven

Lykke til!